

TRƯỜNG ĐẠI HỌC
SƯ PHẠM KỸ THUẬT TP. HỒ CHÍ MINH
HCMC University of Technology and Education

CHƯƠNG 4

BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI VÀ PHÂN TẦNG XÃ HỘI

GV: GVC.TS Nguyễn Thị Như Thúy

Email: ntnthuy@hcmute.edu.vn

Điện thoại: 0904932816

Cố vấn chuyên môn

*PGS.TS Nguyễn Thị Hồng Xoan
(Trưởng Khoa XHH, trường Đại học KHXXH&NV,
ĐH Quốc gia TP HCM)*

CHƯƠNG 5 : BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI VÀ PHÂN TẦNG XÃ HỘI

MỤC TIÊU CHƯƠNG 5

Trình bày và phân tích được khái niệm bất bình đẳng xã hội và phân tầng xã hội

Trình bày và phân tích được các cơ sở để tạo nên bất bình đẳng xã hội và phân tầng xã hội. Quan niệm của một số nhà xã hội học về phân tầng xã hội. Đặc tính chung của phân tầng xã hội, Nguyên nhân của hiện tượng phân tầng

Ứng dụng vào thực tiễn đời sống xã hội để nhận diện và phân tích các vấn đề về bất bình đẳng xã hội và phân tầng xã hội.

CHƯƠNG 5

BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI VÀ PHÂN TẦNG XÃ HỘI

BÀI 1

BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

BÀI 2

PHÂN TẦNG XÃ HỘI

BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

MỤC TIÊU BÀI HỌC

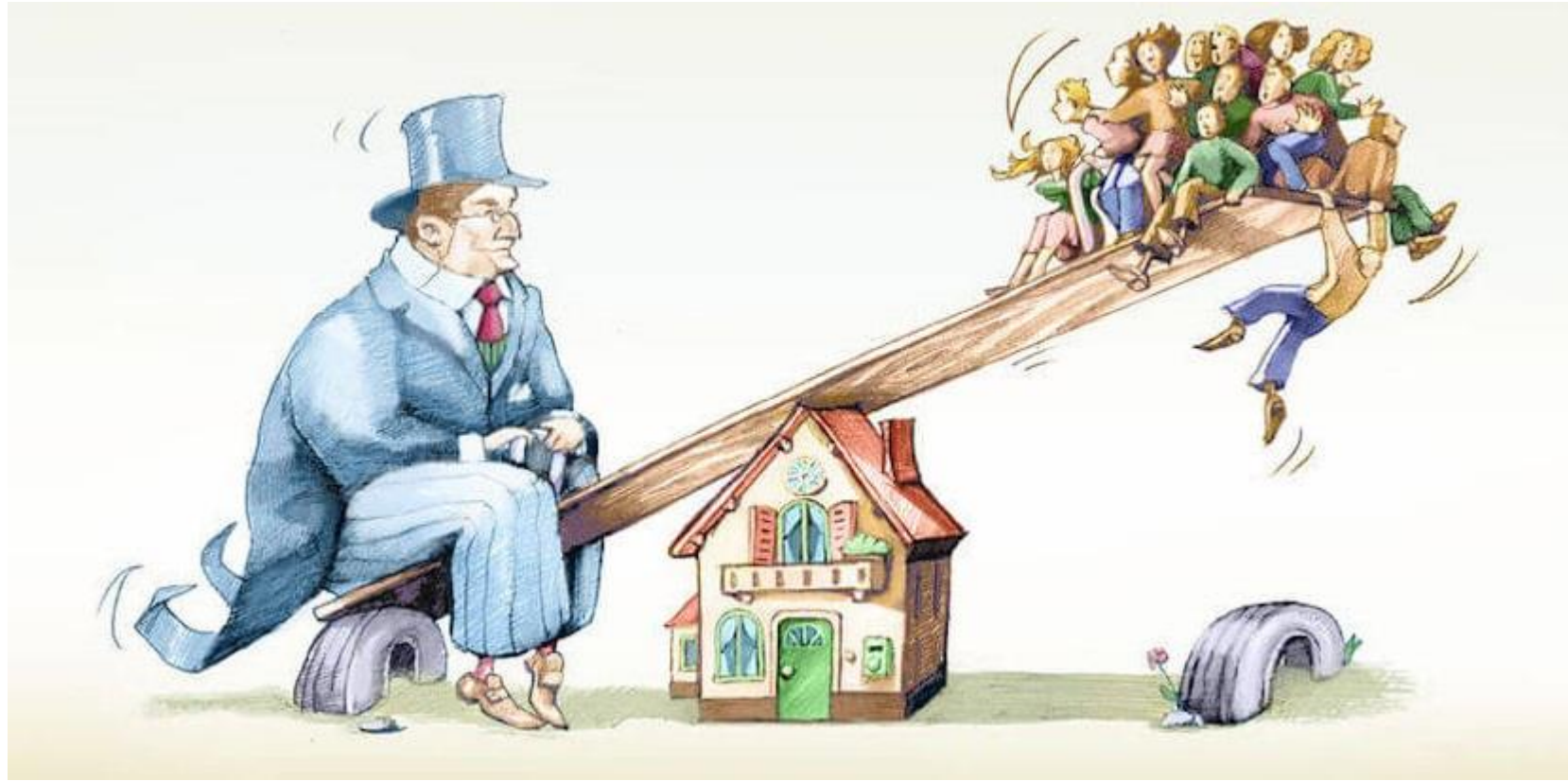
- ❖ Trình bày và phân tích được khái niệm bất bình đẳng xã hội
- ❖ Trình bày và phân tích được các cơ sở để tạo nên bất bình đẳng xã hội.
- ❖ Ứng dụng vào thực tiễn đời sống xã hội để nhận diện và phân tích các vấn đề về bất bình đẳng xã hội.

NỘI DUNG BÀI HỌC

- ❖ Khái niệm bất bình đẳng xã hội và phân loại bất bình đẳng xã hội
- ❖ Các quan điểm về bất bình đẳng xã hội
- ❖ Cơ sở tạo nên sự bất bình đẳng

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

KHÁI NIỆM BẤT BÌNH ĐẲNG

Bất bình đẳng xã hội là sự không ngang bằng nhau về các cơ hội hoặc lợi ích đối với những cá nhân khác nhau trong một nhóm hoặc nhiều nhóm.

Bất bình đẳng xã hội luôn là một vấn đề trung tâm của xã hội học. Bất bình đẳng có ý nghĩa quyết định đối với sự phân tầng trong tổ chức xã hội:

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

KHÁI NIỆM BẤT BÌNH ĐẲNG

Hướng tới tìm hiểu cách các nhóm xã hội khác nhau có mối quan hệ bất bình đẳng với những nhóm xã hội khác.

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

KHÁI NIỆM BẤT BÌNH ĐẲNG

Bất bình đẳng xã hội có thể được hiểu là sự khác nhau về lợi ích, cơ hội về mặt vật chất, tinh thần, sự thỏa mãn các lợi ích đó của cá nhân trong một nhóm xã hội hay nhiều nhóm xã hội khác nhau.

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

PHÂN LOẠI BẤT BÌNH ĐẲNG

Bất bình đẳng mang tính tự nhiên:

Sự khác biệt giữa các cá nhân về các đặc điểm sẵn có như: giới, tuổi, chủng tộc, trí lực, phẩm chất sẵn có,... Nhưng sự khác biệt về sinh học không phải là sự khác biệt về mặt xã hội

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

PHÂN LOẠI BẤT BÌNH ĐẲNG

Bất bình đẳng mang tính xã hội:

Sự phân công xã hội

→ có sự phân tầng, từ đó tạo ra lợi ích khác nhau giữa các cá nhân về của cải, tài sản, quyền lực, học vấn, cơ hội sống, uy tín mà con người không có sự ngang bằng nhau trong cuộc sống.

PHÂN LOẠI BẤT BÌNH ĐẲNG

Bất bình đẳng xã hội là một khái niệm rộng mà trong đó hàm chứa khái niệm bất công bằng xã hội và công bằng xã hội. Bất bình đẳng xã hội gồm:

- *Bất bình đẳng xã hội dựa trên sự hợp lý hợp pháp*
- *Bất bình đẳng xã hội dựa trên sự không hợp lý và không hợp pháp*

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

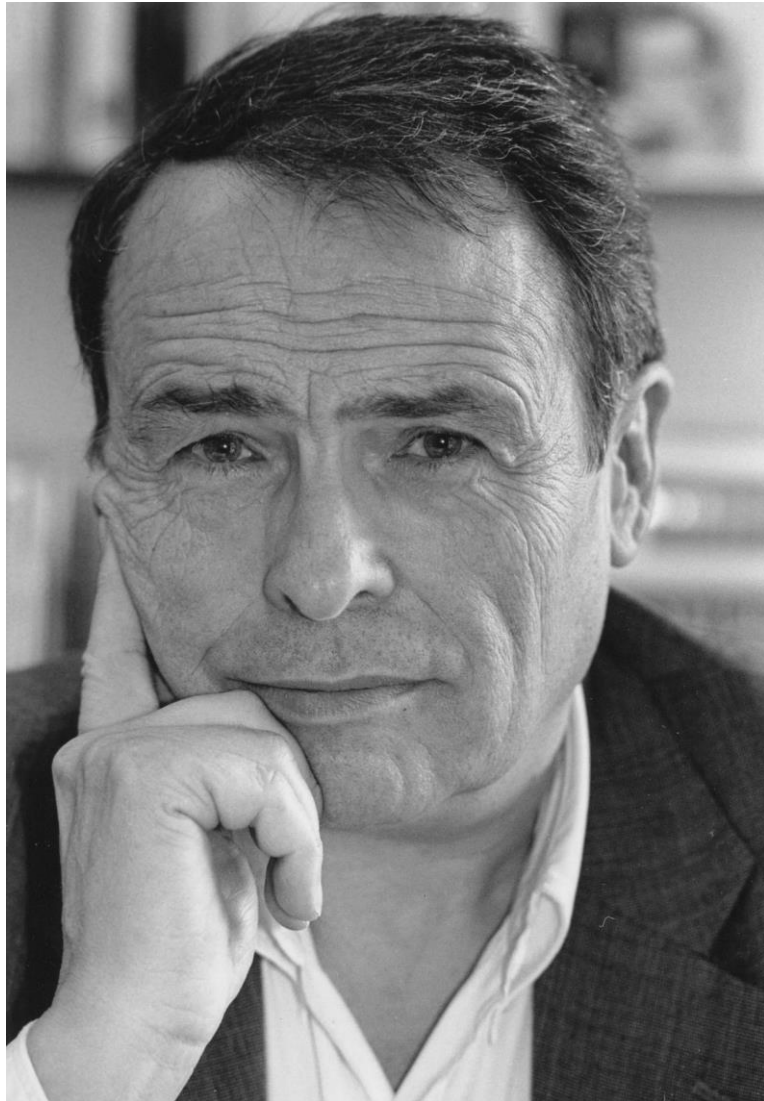
PHÂN LOẠI BẤT BÌNH ĐẲNG

Nhìn trên quan điểm của các nhà xã hội học nghiên cứu về cơ cấu xã hội thì:

- ❖ *Bất bình đẳng được xem như là điều kiện để tổ chức xã hội.*
- ❖ *Bất bình đẳng là cơ sở cho việc điều chỉnh các quan hệ xã hội.*
- ❖ *Bất bình đẳng đảm bảo cho đời sống và phát triển xã hội.*

CÁC QUAN ĐIỂM VỀ BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

Pierre Bourdieu:

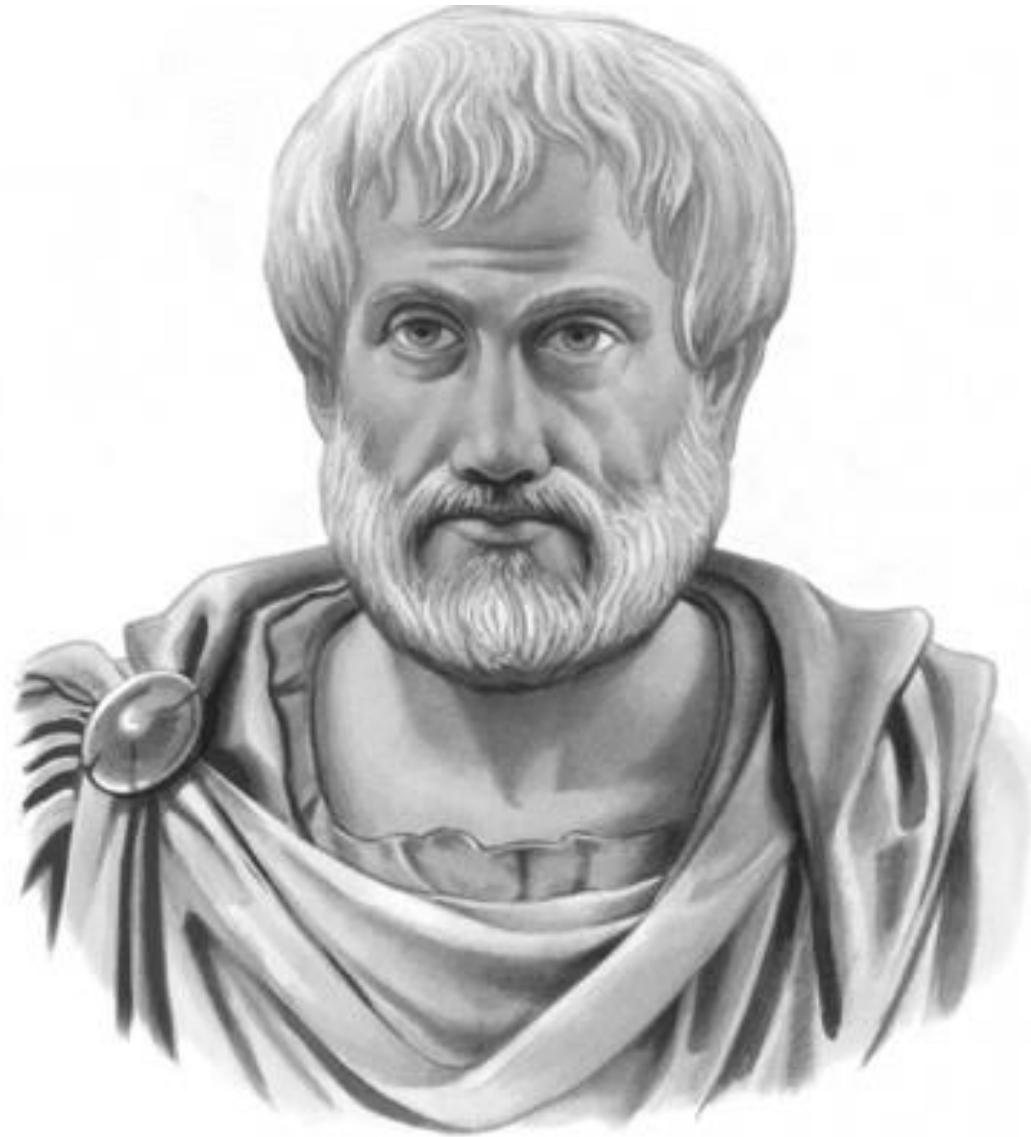
Chúng ta đã thừa hưởng và mang theo bên mình ba loại vốn:

- Vốn liếng kinh tế
- Vốn liếng xã hội
- Vốn liếng văn hóa.

➔ Chính những khác biệt về vốn liếng đã đặt mỗi cá nhân vào những vị trí khác nhau trong các tầng lớp xã hội khác nhau. Đây cũng là những cơ sở đầu tiên đặt nền móng cho sự bất bình đẳng xã hội và phân tầng xã hội.

CÁC QUAN ĐIỂM VỀ BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

Aristotle (384–322 TCN) cho rằng có những khác biệt tự nhiên giữa các cá nhân; thực tế, vẫn còn tồn tại những khác biệt trong kiểu phân chia giới như là kết quả không thể tránh được của bất bình đẳng. “Đàn ông bản chất là thống trị, đàn bà là bị trị, và đó là một luật lệ”

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

CÁC QUAN ĐIỂM VỀ BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

Cauthen (1987) “ Một số bất bình đẳng đến như là kết quả không thể né tránh về bất bình đẳng sinh học của kỹ năng, thể chất, khả năng tinh thần và những khía cạnh của nhân cách”

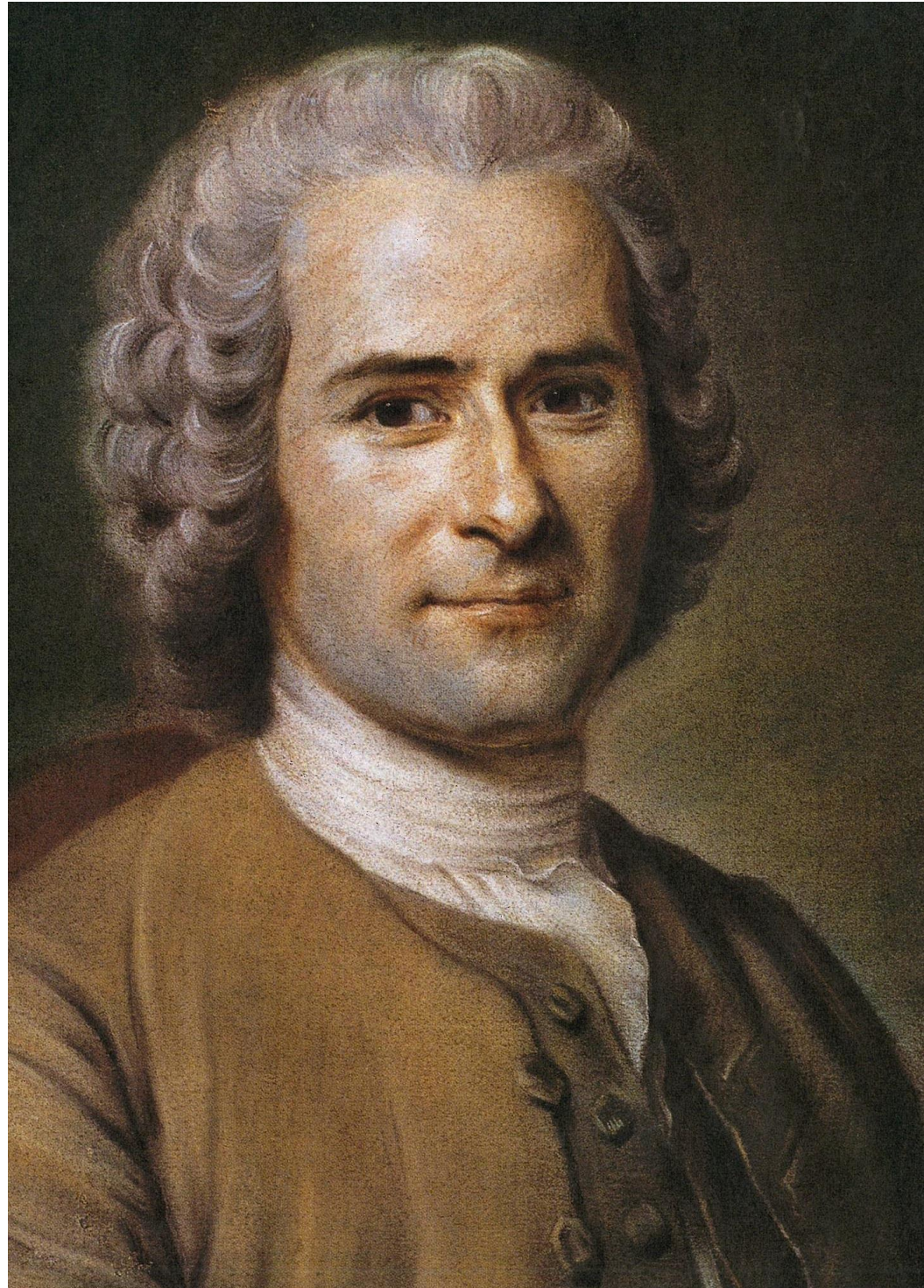
Goldberg (1973) “Sự thống trị và sự thành đạt cao của nam giới là khả năng không thể đảo ngược, bởi có những khác biệt về sinh học giữa nam và nữ”

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

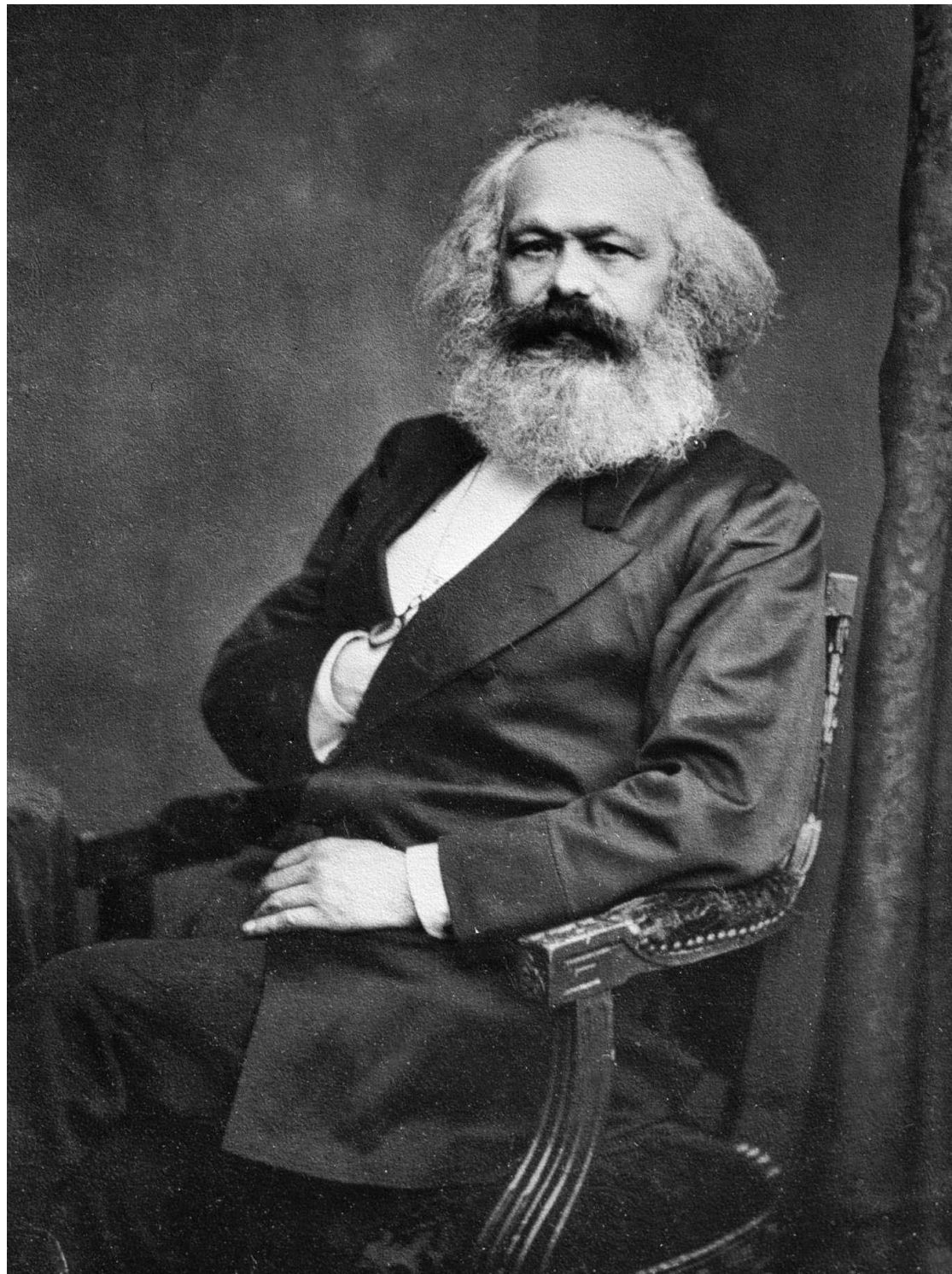
CÁC QUAN ĐIỂM VỀ BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

Rousseau: “Nguồn gốc của bất bình đẳng liên quan tới sở hữu tư nhân về của cải. Những đặc điểm về kinh tế, chính trị và thị trường lao động tạo ra những khác biệt trong thu nhập và của cải. Thực chất, sự khác biệt về vị trí của các cá nhân trong cơ cấu xã hội gây ra bất bình đẳng kinh tế”

CÁC QUAN ĐIỂM VỀ BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

Quan điểm Marxism

Học thuyết của Marx chủ yếu dựa trên sự nghiên cứu các học thuyết kinh tế và coi đó là nền tảng của cơ cấu giai cấp. Theo Marx, mỗi quan hệ giai cấp là chìa khóa của mọi vấn đề trong đời sống xã hội. Những lợi ích kinh tế, chính trị, ý kiến xã hội đều bắt nguồn từ kết cấu giai cấp.

CÁC QUAN ĐIỂM VỀ BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

Quan điểm Max Weber (1864-1920)

Nhấn mạnh tầm quan trọng của thị trường chứ không phải là tái sản xuất, như là cơ sở kinh tế của giai cấp.

Nguyên nhân đầu tiên của bất bình đẳng trong xã hội tư bản là khác biệt về khả năng thị trường.

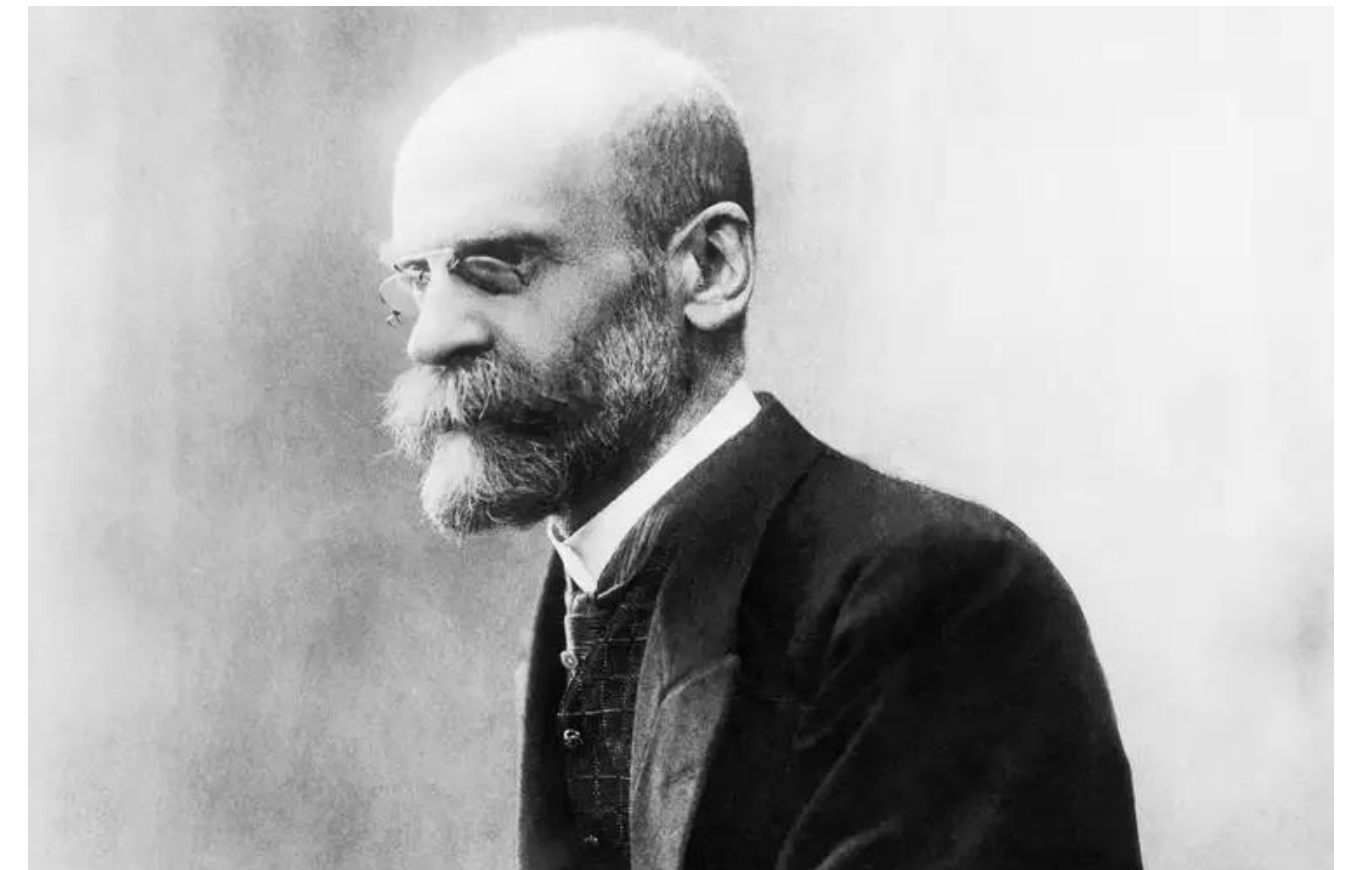
BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

CÁC QUAN ĐIỂM VỀ BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

Daniel Rossides (1976) đã viết: Thậm chí ngay trong các xã hội đơn giản nhất “người già thường có quyền uy đối với người trẻ, cha mẹ có quyền uy với con cái và nam giới có quyền uy đối với phụ nữ”.

E. Durkheim: Trong cuốn “Sự phân công lao động xã hội” (1893)” cho rằng tất cả các xã hội luôn nhìn nhận một số hành động quan trọng hơn những hành động khác, cũng theo ông bất bình đẳng xã hội được tạo ra từ những khác biệt về tài năng.

CƠ SỞ TẠO NÊN SỰ BẤT BÌNH ĐẲNG

Dù nguyên nhân dẫn đến bất bình đẳng xã hội rất đa dạng, nhưng nhà xã hội học quy chúng vào ba nhóm cơ bản sau:

Những cơ hội trong cuộc sống:

Là những thuận lợi vật chất có thể cải thiện chất lượng cuộc sống như của cải, tài sản, thu nhập, công việc, lợi ích chăm sóc sức khỏe hay đảm bảo an ninh xã hội.

Cơ hội là những thực tế cho thấy những lợi ích vật chất và sự lựa chọn thực tế của nhóm xã hội bất kể thành viên của nhóm có nhận thức được điều đó hay không.

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

CƠ SỞ TẠO NÊN SỰ BẤT BÌNH ĐẲNG

Dù nguyên nhân dẫn đến bất bình đẳng xã hội rất đa dạng, nhưng nhà xã hội học quy chúng vào ba nhóm cơ bản sau:

Sự khác nhau về địa vị xã hội:

Là sự khác nhau về uy tín hay vị trí do quan niệm và sự đánh giá của các thành viên khác trong xã hội. Được xác định bởi một loạt đặc điểm kinh tế, nghề nghiệp, sắc tộc.

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

CƠ SỞ TẠO NÊN SỰ BẤT BÌNH ĐẲNG

Dù nguyên nhân dẫn đến bất bình đẳng xã hội rất đa dạng, nhưng nhà xã hội học quy chúng vào ba nhóm cơ bản sau:

Bất bình đẳng do ảnh hưởng chính trị:

Là khả năng của một nhóm xã hội thống trị những nhóm khác hay có ảnh hưởng mạnh mẽ trong việc ra quyết định cũng như việc thu được nguồn lợi từ các quyết định. Được nhìn nhận như là có được từ ưu thế vật chất hay địa vị cao.

TÓM LẠI

- Khái niệm bất bình đẳng xã hội và phân loại bất bình đẳng xã hội
  - Các quan điểm về bất bình đẳng xã hội
  - Cơ sở tạo nên sự bất bình đẳng
-
- ❖ Trình bày và phân tích được khái niệm bất bình đẳng xã hội
  - ❖ Trình bày và phân tích được các cơ sở để tạo nên bất bình đẳng xã hội.
  - ❖ Ứng dụng vào thực tiễn đời sống xã hội để nhận diện và phân tích các vấn đề về bất bình đẳng xã hội.

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Có hai loại bất bình đẳng: Bất bình đẳng tự nhiên và bất bình đẳng xã hội?

A

Đúng

B

Sai

C

Không ý kiến

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Có hai loại bất bình đẳng: Bất bình đẳng tự nhiên và bất bình đẳng xã hội?

A

Đúng

B

Sai

C

Không ý kiến

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Khái niệm về bất bình đẳng xã hội đầy đủ nhất là gì?

A

Là sự không ngang bằng nhau về các cơ hội và lợi ích đối với những cá nhân khác nhau trong một nhóm hoặc nhiều nhóm

B

Là sự không ngang bằng nhau về địa vị, cơ hội

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Khái niệm về bất bình đẳng xã hội đầy đủ nhất là gì?

A

Là sự không ngang bằng nhau về các cơ hội và lợi ích đối với những cá nhân khác nhau trong một nhóm hoặc nhiều nhóm

B

Là sự không ngang bằng nhau về địa vị, cơ hội

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

CÂU HỎI

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

**Trong phân loại về Bất bình đẳng xã hội, chúng ta thường nhắc đến?
(chọn đáp án đúng nhất).**

A

Bất bình đẳng mang tính tự nhiên và bất bình đẳng mang tính xã hội

B

Bất bình đẳng địa vị và bất bình đẳng giai cấp

C

Bất bình đẳng thu nhập và bất bình đẳng giới

D

Bất bình đẳng thu nhập

CÂU HỎI

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

**Trong phân loại về Bất bình đẳng xã hội, chúng ta thường nhắc đến?
(chọn đáp án đúng nhất).**

A

Bất bình đẳng mang tính tự nhiên và bất bình đẳng mang tính xã hội

B

Bất bình đẳng địa vị và bất bình đẳng giai cấp

C

Bất bình đẳng thu nhập và bất bình đẳng giới

D

Bất bình đẳng thu nhập

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Cơ sở để tạo nên bất bình đẳng xã hội là?

A

Những cơ hội trong cuộc sống; cơ sở địa vị xã hội

B

Những cơ hội trong cuộc sống; cơ sở địa vị xã hội; Bất bình đẳng trong ảnh hưởng chính trị

C

Bất bình đẳng trong ảnh hưởng chính trị; Những cơ hội trong cuộc sống

BÀI 1: BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Cơ sở để tạo nên bất bình đẳng xã hội là?

A

Những cơ hội trong cuộc sống; cơ sở địa vị xã hội

B

Những cơ hội trong cuộc sống; cơ sở địa vị xã hội; Bất bình đẳng trong ảnh hưởng chính trị

C

Bất bình đẳng trong ảnh hưởng chính trị; Những cơ hội trong cuộc sống

TÀI LIỆU HỌC TẬP VÀ THAM KHẢO

- ❖ **File slide bài giảng PDF**
- ❖ **File hệ thống ngân hàng câu hỏi, đề tài tiểu luận file pdf**
- ❖ **Giáo trình: Nhập môn xã hội học**
- ❖ **Đề cương chi tiết file pdf**
- ❖ **Video bài giảng**

**CHÚC CÁC BẠN CÓ MỘT KHÓA HỌC THÚ VỊ VÀ HỌC HỎI
ĐƯỢC NHIỀU KIẾN THỨC BỔ ÍCH, HẸN GẶP LẠI CÁC BẠN
TRONG BÀI HỌC TIẾP THEO**